

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح شفاف سازی اعلام کتبی نمرات، رتبه و نتایج نهائی آزمون های استخدامی به داوطلبان استخدام و ممنوعیت به کارگیری های غیرقانونی»

مقدمه

شفافیت^۱ و پاسخگویی^۲ یکی از چالش‌هایی است که دولت‌ها امروزه با آن مواجه هستند. امروزه دولت‌ها باید نسبت به خط‌مشی‌ها و اقداماتشان پاسخگو باشند. هر دولتی نیازمند یک نظام پاسخگویی مناسب است. سازمان‌های دولتی، به وسیله مردم و برای مردم ایجاد می‌شوند و باید در برابر آنها پاسخگو باشند. فقدان پاسخگویی موجب بی‌اعتمادی شهروندان به دولت خواهد شد و در این فضا حقوق شهروندی مفهومی نخواهد داشت. رابطه بین دولت و شهروندان، نظام پاسخگویی را شکل می‌دهد که به موجب آن، سازمان‌های دولتی وظایف مربوط را انجام می‌دهند و شهروندان اجازه می‌دهند که این وظایف انجام شوند، مشروط بر اینکه وکیل از حد خود تجاوز نکند و پاسخگو باشد.

شفافیت بیشتر باعث کاهش فساد در نظام اداری می‌شود و مبارزه با فساد اداری کارمندان و مدیران را به پاسخگویی بیشتر ملزم می‌کند. به طور کل نظام‌های پاسخگویی و شفافیت چند هدف عمده را دنبال می‌کنند:

۱. نظارت بر قدرت و پیشگیری از سوءاستفاده از اختیارات عمومی،
 ۲. تضمینی برای کاربرد صحیح منابع ملی و توزیع عادلانه آن در بین آحاد جامعه،
 ۳. تبعیت از قانون و صیانت از ارزش‌های خدمات عمومی،
 ۴. ابزاری موثر برای ارتقا و بهبود زمامداری و مدیریت خدمات عمومی،
 ۵. شفافیت امور، آزادسازی اطلاعات و مبارزه با فساد در نظام اداری و مالی کشور.
- در قوانین و مقررات حاکم بر نظام اداری در ایران، احکام و راهکارهایی برای شفافیت در اقدامات دولت و پاسخگویی وجود دارد، لکن فاقد یک نظام منسجم در این زمینه هستیم. طرح حاضر از این جهت که به دنبال ایجاد شفافیت در فرآیند استخدام در دستگاه‌های اجرایی و پاسخگویی آنان در مقابل شهروندان است مثبت ارزیابی می‌شود و کلیات طرح مورد تأیید است، اما برخی اشکالات حقوقی و شکلی در جزئیات وجود دارد که باید مورد اصلاح قرار گیرد.

ارزیابی طرح

۱. از حیث دامنه شمول طرح

- در سطر اول ماده واحده عبارت «هر اداره جمهوری اسلامی ایران» ابهام دارد و مصادیق آن روشن نیست.

مشخصات طرح

دوره نهم - سال سوم

شماره ثبت:

۴۸۶

شماره چاپ:

۱۱۲۷

تاریخ چاپ:

۱۳۹۳/۵/۲۰

معاونت پژوهش‌های

اقتصادی

دفاتر:

مطالعات بخش عمومی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۳۰۱۳۹۷۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۸/۶

- شرکت‌های دولتی که تابع قانون کار نیستند در ماده واحده قید نشده است.

- شهرداری‌ها و مؤسسات و شرکت‌های تابعه آنها ذکر نشده است.

- به دلیل اینکه اکثر بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی وابسته به مقام معظم رهبری است، لذا اجرای طرح درباره آنها مستلزم استیذان از ایشان است. به علاوه مفاد تبصره «۳» به دلیل اینکه سازمان‌های زیر نظر مقام معظم رهبری را صراحتاً استثنا نموده نمی‌تواند مورد انتقاد قرار گیرد. متن پیشنهادی ماده واحده پیوست به نحوی انشا شده که اصولاً شامل سازمان‌های زیر نظر دفتر مقام معظم رهبری نمی‌شود و لذا نیازی به استثنا نمودن آنها وجود ندارد.

۲. اجرای مفاد تبصره «۴» مستلزم نظارت دائمی در هر مورد در کلیه سازمان‌های مشمول این تبصره می‌باشد که نظارت بر آنها تقریباً غیرممکن است. به علاوه سازمان‌های موضوع این تبصره در مقاطع زمانی مختلف ممکن است اقدامات متفاوتی انجام دهند که اجرا یا عدم اجرا را در مورد آنها با ابهام مواجه می‌کند. همچنین چگونگی اعطای امتیازات و کمک‌های دولتی (علاوه بر ابهام در مصادیق آنها) به این‌گونه سازمان‌ها در مقام اجرا با اشکالات و ابهامات بسیاری روبرو خواهد بود.

۳. مرجع تشخیص تخلف مدیران و متخلفین نام برده نشده و مجازات‌های آنها از طیف کافی و ضمانت اجرایی لازم برخوردار نیست.

جمع‌بندی و پیشنهاد

با توجه به پذیرش کلیات طرح و آثار مثبتی که دارد متن زیر با هدف رفع اشکالات و ابهامات طرح به عنوان متن جایگزین پیشنهاد می‌شود:

ماده واحده - کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، سازمان‌ها و دستگاه‌های تابعه قوه قضائیه، مجلس شورای اسلامی و سازمان‌ها و دستگاه‌های تابعه آن و کلیه سازمان‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، موظفند در به‌کارگیری نیروی انسانی اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، کارگری و نظایر آن از طریق امتحان و آزمون موضوع ماده (۴۴) قانون مدیریت خدمات کشوری اقدام نمایند.

شرایط، زمان، تشریفات امتحان و آزمون اعم از مواد امتحانی، تعداد افراد مورد نیاز، شرایط پذیرفته شدن و سایر مراحل مختلف ورود به خدمت حسب مورد از طریق رسانه‌های عمومی و محلی به اطلاع عموم خواهد رسید.

کلیه دستگاه‌های موضوع این قانون مکلفند پس از برگزاری امتحان و آزمون مزبور کلید نهایی سئوالات، ریز نمرات و پاسخنامه کلیه شرکت‌کنندگان، نتایج مصاحبه، آزمون و امتحان به تفکیک، رتبه نهایی فرد و آخرین نمره قبولی و تعداد پذیرفته‌شدگان و نحوه اعتراض و تجدید نظر نسبت به نتایج را ظرف مهلت حداکثر یک ماه، حسب مورد از طریق پایگاه‌های اطلاع‌رسانی خود یا سایر طرق به اطلاع داوطلبین برسانند. کلیه داوطلبین می‌توانند حداکثر تا ده روز از اعلام نتایج نهایی، اعتراض خود را نسبت به آزمون و امتحان و نتایج آنها، از طریق مذکور در اطلاعیه دستگاه اعلام کنند. دستگاه مکلف است ظرف حداکثر ده روز به اعتراضات رسیدگی و پاسخ کتبی بدهد.

تبصره «۱» - عدم رعایت ترتیبات مقرر در این قانون حسب مورد توسط مدیران مستقیم دستگاه‌های موضوع این قانون جرم بوده و به جرایم نقدی درجه ۶ موضوع قانون مجازات اسلامی و انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی به مدت ۶ ماه تا دو سال با حکم مراجع صالح قضایی محکوم خواهند شد.

تبصره «۲» - ادامه خدمت آن دسته از کسانی که بدون رعایت مفاد این قانون به خدمت یکی از دستگاه‌های موضوع این قانون درآمده‌اند ممنوع بوده و سوابق آنها در استخدام بعدی قابل احتساب نخواهد بود.

تبصره «۳» - نیروهای مسلح و کارکنان وزارت اطلاعات از شمول این قانون مستثنا هستند.